

dilluns, 15 de setembre de 2008

Una investigadora aporta proves sobre la possible existència d'un port a Pals

L'estudi d'Eva Sans reforça la hipòtesi que el port de sortida del primer viatge de Colom va ser Pals i no Pals

LAURA GALLEGOS. Pals

Un dels mapes en què es basen les aportacions d'Eva Sans, on es veu com era la costa de Pals antigament.
Foto: FEHC

Eva Sans, investigadora i membre de la Fundació d'Estudis Històrics de Catalunya (FEHC), ha certificat l'existència documental d'un port a Pals en l'època de la descoberta d'Amèrica. Es tracta d'un descobriment important dins la tesi que defensa que Colom era català i que la seva primera expedició a les Índies va sortir de Pals i no de la localitat andalusa de Palos. La FEHC, a través de www.histocat.cat, comunica que a partir de l'octubre es faran públics els documents trobats que ho garanteixen. Tot i això, cal que el territori sigui estudiat per arqueòlegs i geòlegs perquè puguin demostrar el que diuen els mapes i documents trobats en la investigació de Sans, els resultats de la qual es van avançar a Pals en un homenatge a l'«almirall català» Colom.

Durant molt de temps s'ha especulat sobre els orígens del descobridor del nou món, Cristòfor Colom. És cert que la teoria més defensada arreu és la que tracta el virrei de genovès, nascut en una família de llaners i taverners. Però la veritat és que de Colom no se'n conserven ni la partida de naixement ni la de baptisme, un dels motius pels quals hi ha hagut tantes teories classificades entre els historiadors com a estrambòtiques i/o

patriòtiques. Així doncs, rere la figura tan enigmàtica de Colom, s'hi troben tot de tesis alternatives que tracten el descobridor com a nadiu de molts llocs diferents.

No obstant això, una de les opcions més conegudes actualment és que Colom era català. La teoria catalana va ser difosa als anys 20 pel peruà Lluís Ulloa i actualment és defensada per investigadors com ara Pere Català i Roca, Teresa Baquè o Jordi Bilbeny. Aquests autors han publicat moltes proves reveladores sobre el possible origen català de Colom en diferents obres. La tesi defensa que el navegant es deia Joan-Cristòfor Colom, de la família Colom-Bertran, emparentada amb bona part de la noblesa del moment, i que Colom va dur a terme l'empresa en nom del rei Ferran el Catòlic i de la Corona d'Aragó. I la seva expedició hauria sortit de Pals.

Però un dels punts febles d'aquesta teoria era que a Pals no constava que en el segle XV (ni en cap segle en particular) existís tal port. El motiu que a priori es va explicar és simple: una desviació del riu Ter, després de la descoberta, hauria modificat el territori de la costa empordanesa, fent que Pals perdés la cala que li feia de grau. I tots els documents que n'haurien de parlar restarien manipulats per la censura o bé destruïts. Però ara, Eva Sans, amb la col·laboració de Narcís Subirana, ha demostrat a través d'una recerca exhaustiva de més de dos anys, que el port de Pals va existir, a partir de documents dels segles XVII i XVIII localitzats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

El mètode d'investigació està inspirat en la recerca de tipus policial. Durant el temps que ha invertit en l'estudi, Eva Sans ha consultat més d'un centenar de documents, mapes, gravats i manuscrits.

Aquests arxius esmenten el port de Pals com a grau de sortida d'alguns vaixells, com a part del recorregut d'embarcacions que recorrien el Mediterrani o bé per assumptes pesquers.

Les proves seran presentades per la FEHC en un acte que se celebrarà a Pals a l'octubre, amb la reproducció i transcripció dels documents trobats per la investigadora.

www.elpunt.cat

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2996405